

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ,
ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ РИНКІВ
ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ
(НАЦКОМФІНПОСЛУГ)**

01001, м. Київ, вул. Б. Грінченка, 3, тел. 234-02-24, факс 235-77-51, Код ЄДРПОУ 38062828

08.08.2016 № 666/15-3 На № _____ від _____

Народному депутатові України
Рибалці С.В.
вул. Грушевського, буд. 5,
м. Київ-8, 01008

Про результат розгляду
депутатського запиту

Шановний Сергію Вікторовичу!

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, розглянула Ваш депутатський запит, оголошений на засіданні Верховної Ради України 15 липня 2016 року щодо проведення заходів державного нагляду за діяльністю Товариства з обмеженою відповідальністю “Інвестиційно-розрахунковий Центр” та Товариства з обмеженою відповідальністю “Кредитно-інвестиційний центр”, а також проведення службового розслідування стосовно державних службовців Нацкомфінпослуг, в межах компетенції і повноважень повідомляє про таке.

Частиною другою статті 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади зобов’язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Повноваження Нацкомфінпослуг визначені Законом України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” (далі – Закон) та іншими законами, а також Положенням про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, затвердженим Указом Президента України від 23.11.2011 № 1070/2011 (далі – Положення).

Відповідно до підпункту 4 пункту 4 Положення, Нацкомфінпослуг згідно з покладеними на неї завданнями здійснює державне регулювання та нагляд за діяльністю фінансових установ (крім банків, професійних учасників фондового ринку, інститутів спільного інвестування, фінансових установ, які мають статус міжурядових міжнародних організацій, Державної казначейської служби України та державних цільових фондів).

Система регулювання та нагляду Нацкомфінпослуг за фінансовими установами побудована на основі пруденційного нагляду, здійснення перевірок (інспекцій) діяльності учасників ринків фінансових послуг та нормативно-правового регулювання відносин у сфері ринків фінансових послуг.

Разом з тим, Нацкомфінпослуг веде Державний реєстр фінансових установ, який містить інформацію в тому числі про Товариство з обмеженою відповідальністю “Інвестиційно-розрахунковий Центр” та Товариством з обмеженою відповідальністю “Кредитно-інвестиційний центр”.

Загальна інформація щодо Товариства з обмеженою відповідальністю “Інвестиційно-розрахунковий Центр” та Товариства з обмеженою відповідальністю “Кредитно-інвестиційний центр”.

Товариство з обмеженою відповідальністю “Інвестиційно-розрахунковий Центр” (далі – Товариство 1) (місцезнаходження: відповідно до інформації, що міститься в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: вул. Кам’янецька, буд. 82, офіс 2, м. Хмельницький, 29013; відповідно до інформації, що міститься в Державному реєстрі фінансових установ: вул. Струтинського Сергія, буд. 8, корп.-, оф.(кв.) -, Київ 14, 01014; код за ЄДРПОУ 39140702) отримало свідоцтво про реєстрацію фінансової установи серії ІК № 133 від 16.09.2014, а також ліцензію на надання фінансових кредитів за рахунок залучених коштів строком дії з 16.10.2014 по 16.10.2017, яка у зв’язку з набранням чинності Законом України “Про ліцензування видів господарської діяльності” є безстроковою.

Товариство з обмеженою відповідальністю “Кредитно-інвестиційний центр” (далі – Товариство 2) (місцезнаходження відповідно до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань та Державного реєстру фінансових установ : вул. Келецька, буд. 58, офіс 5, м. Вінниця, 21021; код за ЄДРПОУ 39841850) отримало свідоцтво про реєстрацію фінансової установи серії ІК № 154 від 31.12.2015 та ліцензію від 05.02.2016 на надання фінансових кредитів за рахунок залучених коштів, яка є безстроковою.

Щодо дотримання критеріїв та фінансових нормативів діяльності Товариством 1 та Товариством 2.

Відповідно до пункту 4 частини 1 статті 28 Закону Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, у межах своєї компетенції установлює обов’язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій, додержання правил надання фінансових послуг та інші показники і вимоги, що обмежують ризики за операціями з фінансовими активами.

Вимоги до нормативів платоспроможності, якості активів, ризиковості операцій та ліквідності визначені Положенням про критерії та фінансові нормативи діяльності кредитних установ, затвердженого розпорядженням Держфінпослуг від 28.09.2006 №6261, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21.11.2006 за №1221/13095 (далі – Положення № 6261).

Дія Положення № 6261 поширюється на кредитні установи, які отримали ліцензію Держфінпослуг або Нацкомфінпослуг на провадження діяльності з надання фінансових кредитів за рахунок залучених коштів (крім кредитних спілок, об’єднаних кредитних спілок, ломбардів).

Кредитні установи складають та подають до Нацкомфінпослуг звітність відповідно до Порядку складання та подання звітності кредитними установами до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, затвердженого розпорядженням Держфінпослуг від 19.02.2007 № 6832, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 16.12.2007 за № 234/13501 (далі – Порядок № 6832).

Звертаємо увагу, що у рядку 211 «Звітних даних про склад активів та пасивів кредитної установи» (додаток 3) Порядок № 6832, кредитні установи відображають основну суму заборгованості кредитної установи перед фізичними особами за отриманими позиками та кредитами.

Відповідно до Порядку № 6832 кредитні установи подають до Нацкомфінпослуг проміжні звітні дані (за перший квартал, перше півріччя та 9 місяців) у строк до 25 числа місяця, наступного за кінцем звітного періоду, а звітні дані за рік – до 28 лютого року, наступного за звітним періодом.

Нацкомфінпослуг (в рамках здійснення пруденційного нагляду) з урахуванням вимог Положення № 6261, здійснювала перевірку звітних даних та аналіз основних показників діяльності зазначених кредитних установ, а саме:

Товариства 1 за період з 16.10.2014 по 31.03.2016 (16.10.2014 – дата початку дії ліцензії, 31.03.2016 – дата останньої звітності (за I квартал 2016 року). Згідно звітних даних за 2015 рік Товариство 1 не дотримувалося вимог пункту 3.2. глави 3 Положення № 6261 (не повинні перевищувати 25 відсотків власного капіталу кредитної установи активи, що складаються з: цінних паперів українських емітентів, які не пройшли лістинг та не знаходяться в обігу на фондовій біржі (крім цінних паперів, погашення та отримання доходу за якими гарантовано відповідно до законодавства державою, органами місцевого самоврядування або третіми особами) (фактичне значення цього показника станом на 31.12.2015 становило 27,5 відсотків). Товариством 1 до Нацкомфінпослуг було подано звітні дані за I квартал 2016 року відповідно до яких вказана вище невідповідність була усунута Товариством 1 самостійно до складання акту про правопорушення та застосування відповідного заходу впливу.

Щодо поділу активів Товариства 1 за ступенем ризику.

Звертаємо увагу, що відповідно до пункту 2.3 глави 2 Положення № 6261 активи кредитних установ поділяються за ступенем ризику на чотири групи:

- I група - з коефіцієнтом зваження 0 відсотків;
- II група - з коефіцієнтом зваження 20 відсотків;
- III група - з коефіцієнтом зваження 50 відсотків;
- IV група - з коефіцієнтом зваження 100 відсотків.

Звертаємо увагу, що зазначений поділ активів та коштів на позабалансових рахунках кредитних установ за ступенем ризику здійснюється з метою розрахунку коефіцієнта платоспроможності кредитної установи.

Відповідно до пункту 2.3 глави 2 Положення № 6261 нормативне значення коефіцієнта платоспроможності не може бути меншим, ніж 10 відсотків.

Порушення вимог пункту 2.3 глави 2 Положення № 6261 Товариством 1 за період з 16.10.2014 по 31.03.2016 Нацкомфінпослуг виявлено не було, зокрема,

значення цього показника станом на 31.12.2015 становило 18,85 відсотків, а станом на 31.03.2016 – 11,13 відсотків);

Товариства 2 за період з 05.02.2016 по 31.03.2016 (05.02.2016 – дата початку дії ліцензії, 31.03.2016 – дата останньої звітності (за I квартал 2016 року).

За результатами перевірки звітних даних Товариства 2 порушень вимог законодавства виявлено не було.

Станом на дату надання відповіді Товариством 1 та Товариством 2 звітні дані за I півріччя 2016 року до Нацкомфінпослуг не подано (у зв'язку з чим до зазначених товариств було складено акти про правопорушення).

Щодо вжитих Нацкомфінпослуг заходів до Товариства 1 та Товариства 2.

Нацкомфінпослуг в межах визначених повноважень здійснює запобігання і припинення порушень законодавства у сфері ринків фінансових послуг, обирає та застосовує заходи впливу на основі аналізу даних та інформації стосовно порушення, враховуючи наслідки порушення та наслідки застосування таких заходів.

Листом Національного банку України № 20-0004/22503/БТ від 16.03.2016 Нацкомфінпослуг була поінформована про те, що Товариство 1 та Товариство 2 за посередництвом Публічного акціонерного товариства “Банк Михайлівський” отримують грошові кошти від фізичних осіб.

Звертаємо увагу, що на підставі рішення Національного банку України від 23.05.2016 № 14/БТ “Про віднесення публічного акціонерного товариства “Банк Михайлівський” до категорії неплатоспроможних” виконавчою дирекцією Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (далі – Фонд) прийнято рішення від 23.05.2016 № 812 “Про запровадження тимчасової адміністрації у ПАТ “Банк Михайлівський” та делегування повноважень тимчасового адміністратора банку”.

Починаючи з 30.05.2016 до Нацкомфінпослуг почали надходити скарги громадян стосовно невиконання зобов'язань Товариством 1 та Товариством 2 за договорами позики (станом на дату надання відповіді 28 скарг).

Опрацювавши інформацію, отриману від Національного банку України та матеріали скарг громадян, Нацкомфінпослуг було встановлено, що Товариство 1 та Товариство 2 відповідно до договорів доручення з Публічним акціонерним товариством “Банк Михайлівський” (далі – Банк) (Банк виступав повіреним Товариства 1 та Товариства 2) отримували через відділення Банку грошові кошти від фізичних осіб за договорами позики, укладеними на умовах, визначених статтею 1046 Цивільного кодексу України.

Додатково було з'ясовано, що Товариство 1 та Товариство 2 сплачували проценти за користування отриманими у позику грошовими коштами на рахунки фізичних осіб, відкриті в Банку.

В порядку здійснення наглядової діяльності та додаткового з'ясування усіх обставин викладеної вище інформації Нацкомфінпослуг були направлені Товариству 1 та Товариству 2 вимоги щодо надання інформації та документів, які стосуються предмету скарг громадян. На вимоги Нацкомфінпослуг Товариством 1 та Товариством 2 відповіді надано не було.

З метою захисту прав споживачів фінансових послуг, запобігання і припинення порушень законодавства, Нацкомфінпослуг було здійснено

протягом червня-липня 2016 року позапланові заходи державного нагляду (контролю) шляхом виїзної інспекційної перевірки зазначених суб'єктів господарювання.

Під час проведення зазначених заходів державного нагляду (контролю) працівниками Нацкомфінпослуг було встановлено факт відсутності Товариства 1 та Товариства 2 за місцезнаходженням, про що, відповідно до пункту 8 частини другої статті 16 Закону України "Про ліцензування видів господарської діяльності" складено акти про відмову Товариства 1 та Товариства 2 у проведенні перевірки Нацкомфінпослуг.

За результатами розгляду відповідних актів Нацкомфінпослуг прийнято такі рішення:

розпорядження Нацкомфінпослуг "Про анулювання безстрокової ліцензії на провадження діяльності з надання фінансових кредитів за рахунок залучених коштів Товариству з обмеженою відповідальністю "Інвестиційно-Розрахунковий Центр" від 12.07.2016 № 1665, зазначене розпорядження набирає чинності з 11.08.2016;

розпорядження Нацкомфінпослуг "Про анулювання безстрокової ліцензії на провадження діяльності з надання фінансових кредитів за рахунок залучених коштів Товариству з обмеженою відповідальністю "Кредитно-інвестиційний центр" від 21.07.2016 № 1739, зазначене розпорядження набирає чинності з 19.08.2016.

Звертаємо увагу, що анулювання ліцензії не є підставою для припинення (ліквідації) юридичної особи, не обмежує та не припиняє виконання Товариством 1 та Товариством 2 раніше взятих зобов'язань, у тому числі за укладеними договорами.

Крім того, з метою захисту прав споживачів, Нацкомфінпослуг надіслала до Національної поліції України, Державної фіскальної служби України та Служби безпеки України інформацію стосовно діяльності Товариства 1 та Товариства 2, для вжиття у межах компетенції відповідними органами заходів реагування відповідно до законодавства.

Щодо правомірності отримання Товариством 1 та Товариством 2 грошових коштів від фізичних осіб.

Звертаємо увагу, що відповідно до пункту 2 частини першої статті 1 Закону, Товариство 1 та Товариство 2 є кредитними установами.

Разом з тим, частиною третьою статті 5 Закону встановлено, що надавати фінансові кредити за рахунок залучених коштів має право на підставі відповідної ліцензії лише кредитна установа.

Пунктом 1.3 розділу 1 Ліцензійних умов провадження діяльності з надання фінансових кредитів за рахунок залучених коштів кредитними установами, затвердженого розпорядженням Держфінпослуг від 18.10.2005 № 4802, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 06.12.2005 за № 1459/11739 (далі – Ліцензійні умови) передбачено, що кредитна установа може провадити діяльність з надання фінансових кредитів за рахунок залучених коштів (у тому числі здійснювати іпотечне кредитування) тільки після отримання ліцензії Нацкомфінпослуг відповідно до цих Ліцензійних умов.

Діяльність кредитної установи з надання фінансових кредитів за рахунок капіталу кредитної установи, у тому числі субординованого капіталу, за кредитними договорами з кредитними установами, а також коштів з державного та місцевих бюджетів, отриманих фінансовими установами – юридичними особами публічного права, не потребує отримання ліцензії.

Відповідно до пункту 1.1 глави 1 Ліцензійних умов визначено, що залучені кошти – кошти, прямо або опосередковано отримані на зворотній основі від фізичних осіб та/або юридичних осіб, отримані залишки фінансових активів, які виникли в результаті здійснення звичайної господарської діяльності в інтересах цих осіб.

До залучених коштів не належать кошти, отримані у вигляді внесків до капіталу кредитної установи, у тому числі субординований капітал, отримані від кредитних установ за кредитними договорами, а також кошти, отримані з місцевих та державних бюджетів фінансовими установами – юридичними особами публічного права.

Варто зазначити, що Положенням про встановлення обмежень на суміщення діяльності фінансових установ з надання певних видів фінансових послуг, затвердженого розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України 08.07.2004 № 1515, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 27 липня 2004 р. за № 933/9532 (далі – Положення № 1515), визначено, що діяльність з надання фінансових кредитів за рахунок прямо або опосередковано залучених коштів має право здійснювати на підставі відповідної ліцензії лише кредитна установа, і така діяльність не може суміщатись з наданням будь-яких видів фінансових послуг.

Тобто кредитні установи не можуть залучати грошові кошти від фізичних осіб у розумінні фінансової послуги.

Зазначаємо, що законодавством України не обмежено право кредитних установ отримувати грошові кошти від фізичних осіб за договорами позики, укладеними відповідно до Цивільного кодексу України.

Одним із пріоритетних напрямів роботи Нацкомфінпослуг є посилення системи захисту прав та інтересів споживачів небанківських фінансових послуг, в межах визначених повноважень Нацкомфінпослуг вживає усі заходи запобігання і припинення порушень законодавства у сфері ринків фінансових послуг.

З повагою
В.о. Голови

О. Максимчук

№ 94
в.п. 29.07.2016

ДОВІДКА

У зв'язку із тимчасовою відсутністю Голови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Пашка Ігоря Володимировича, відповідно до наказу від 15.07.2016 № 482-о «Щодо відпустки Голови Нацкомфінпослуг», у період з 29.07.2016 по 12.08.2016 обов'язки та повноваження Голови виконує член Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Максимчук Ольга Василівна.

**Заступник директора департаменту - начальник
відділу кадрової служби департаменту
організаційного та кадрового забезпечення**

Н. Зверєва